

Vezirov most

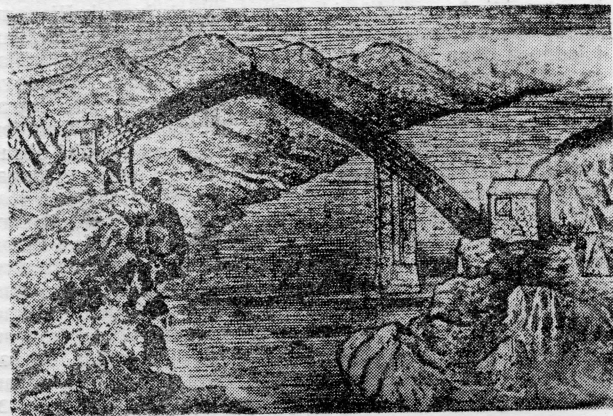
Kara-Mahmut-paša Bušatlić potomak je na osmom stepenu poturčenog Stanka Crnojevića, a unuk Sulejman-paše Bušatlića koji je 1690. godine poharao Crnu Goru i spalio cetinjski manastir. Uskoro po dolasku na stolicu skadarskog vezira Mahmut-paša dolazi u tursku Podgoricu i organizuje čuvenu poharu Kuča 1774. g. koja je ostala u zloj uspomeni koliko je stradao narod ovog kraja. A poslije osvete Kuča nakon dvije godine ponovo dolazi u Podgoricu vezir i da bi varoš što bolje obezbijedio i osigurao vezu sa turskim Spužem i dalje sa Nikšićem odluči da na Morači sazida most. Birao je mjesto i najzad odredi lokalitet tzv. Đulići i pronađe najboljeg podgoričkog majstora-zidara i zapovijedi mu: »sazidaj ovdje most i neka je lijep i vječan jer ako tako ne bude možeš stradati«. Majstor se našao na velikoj nevolji i po odlasku vezirovu dolazio je na određeno mjesto i zabrinut samo posmatrao valovitu rijeku i nosio se teškom mišlju kako da udovolji vezirovoj želji, budući svjestan da će ukoliko

ovaj ne bi bio zadovoljan biti pogubljen. Prolazilo je vrijeme pa i godine jedna za drugom a majstor ništa ne preduzima nego se bori u mislima dok će ga napokon pozvati ljutiti vezir u Skadar. Sa strahom prilazi opakom veziru koji ga pita zašto most već nije sazidan. Majstor mu dosta prisebno kaže da je on mogao i do sada most napraviti ali nije bio siguran u njegovu trajnost i ljepotu pa se i dalje smišlja i sa prijateljima savjetuje kako da napravi most koji odgovara slavi i veličini skadarskog vezira velikog i glasitog Kara-Mahmuta Bušatlića. Vezir ga blagorodno priupita kako on to zamišlja pošto je imao vremena da smisli i odluči o tome, našto mu majstor kaže da namjerava načiniti tvrdi kameniti most bez da u kreč koristi vodu već umjesto nje kokošija jaja umiješana sa nezabijenom varenikom, što će garantovati njegovu vječnost i pošto će se zvati Vezirov most, to će vezirovo ime biti u mostu ovjekovječeno. Vezir je bio vrlo zadovoljan planom majstora i naredi podgoričkim

begovima i drugim predstavnicima vlasti da od raje sakupi dovoljno jaja i mlijeka. Tako je uskoro most bio sazidan od pomenutog materijala i obaviješten veliki vezir koji dolazi i gleda most ostajući zadivljen ljepotom i majstorovom vještinom nagrađujući majstora ne samo odgovarajućim novčanim iznosom nego i vojničkim odličjem, pošto most ima prvenstveno vojnički karakter. Vezir naredi da se na oba kraja mosta sazidaju kule-stražarnice u kojima će stajati posada, dok su na odstojanju od desetak metara na objema obalama vječno stajali desetak šatora sa četom vojnika da most osiguraju od eventualnog napada Crnogoraca. Most je konačno (sa kulama) sazidan 1782. godine.

Vezirov most je ostao čuven kako po izgledu i majstorluku izrade tako i po načinu tj. kako je i sa kakvim izuzetnim materijalom sagrađen. Crnogorcima je uvijek bio kao trn u oku i uvijek su premišljali kako da ga poruše i pored njegove neobične čvrstine i jake obezbjeđenosti. Tako je Njegoš kovao plan da se most poruši i dogovori se sa Jovom Lisičićem »Podgoričaninom« koji primi obavezu da most lagumiše. Jovo je pokušao i potpalio je miću koja mostu nije ni naudila. Sličan je pokušaj učinio i Petar Nešov iz Pipera početkom rata 1776. godine ali ni on nije uspio. I austro-ugarska vojska prilikom napuštanja Crne Gore početkom 1918. godine je pokušala bombardovati most sa onda najmodernijim sredstvima, ali ni oni nijesu uspjeli da ga znatno oštete. Tako se most osjedoči kao izuzetno čvrst objekat, zbog čega je

u narodu kružila legenda da se on nikako i ni sa kakvim sredstvima ne može porušiti. Ali Nijemci prilikom povlačenja, baš uoči oslobođenja Podgorice (Titograda) 18. decembra 1944. godine su most srušili. Most je obnovljen tek prije desetak godina na istom mjestu i prilično sličan prvobitnom, dobijajući naziv most Vaka Đurovića, narodnog heroja.

Vezirov most